

УДК 320

Дячук Д. – ст. гр. КА-11.

Тернопільський державний технічний університет імені Івана Пулюя

ВЗАЄМОВІДНОСИНИ ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКОГО КНЯЗІВСТВА І ЛИТВИ

Науковий керівник: к.і.н., доцент Криськов А.А.

В кінці свого правління Данилу Галицькому доводилося багато воювати з литовцями. Так, в 1246 р. литовці напали з метою пограбування на околиці Пересопниці. Проте безкарно їм втекти не вдалося – галицькі загони наздогнали грабіжників біля Пінська та повністю знищили. У 1247 р. Данило та Василько Романовичі знову завдали поразки литовським загонам.

В кінці 1240-х рр. ситуація докорінно змінилася. З середовища литовських князів висунувся сильний організатор та досвідчений полководець князь Міндовг (Міндаугас). Йому вдалося об'єднати навколо себе основну масу литовських племен та створити сильне військо. У 1252 р. єдину загрозу його одноосібному князюванню становили лише рідний дядько Вікінт та племінники Тевтівіл і Едівід. Задумавши їх ліквідувати, він почав розробляти відповідний план. Проте останні вчасно дізналися про підготовку замаху і звернулися по допомогу до Данила Галицького, який був одружений на дочці Вікінта. Міндовг вимагав видачі втікачів, проте галицько-волинський князь відмовив, оскільки замислив приєднати литовські землі до своїх володінь. Він розпочав переговори з поляками про організацію спільного походу. Незабаром до цього союзу приєдналися лівонські рицарі з Риги та балтійське плем'я ятвягів. Галицько-Волинські війська захопили білоруські міста Волковиськ та Слонім. Не маючи засобів до оборони Міндовг прийняв християнство за католицьким обрядом. Ця обставина спричинила до виходу з коаліції лівонських рицарів та поляків, які відмовилися воювати проти католиків. У 1253 р. Данило та Василько Романовичі захопили місто Гродно та спустошили Новгородську область. Лише у 1255 р. було укладено мирний договір. За його умовами до Галицько-Волинської держави були приєднані міста Новгородок, Волковиськ, Слонім, Пінськ (Північно-Західна Білорусія). Молодший син Данила Галицького – Шварно – одружився з дочкою Міндовга. Таким чином, в результаті війни 1252-1255 рр. були приєднані нові землі, а північно-західний кордон Галицько-Волинського князівства було встановлено річці Німан. Іншим важливим наслідком стало право нащадків князів Романовичів претендувати на власне литовські землі в зв'язку із династичним шлюбом.

У 1263 р. в результаті змови Міндовга було вбито і в Литві почалися міжусобиці. Спираючись на військову силу Данилу Галицькому вдалося посадити на князівський престол сина Міндовга Давида-Войшелка. Наступного, 1264 р., Данило Галицький помер. Давид-Войшелк у 1268 р. прийняв монаший постриг, а князем литовським став Шварно. Таким чином реалізувалася мрія Данила Галицького про поширення свого впливу на Литву. Проте 1269 р. Шварно, не залишивши прямих спадкоємців, помер. У цій ситуації інший син Данила Галицького – Лев – здійснив спробу захопити корінні литовські землі. На переговорах у Новограді-Волинському він вбив Давида-Войшелка, але литовці встигли до прибуття галицько-волинських військ обрати князем Тройдена, який у 1274 р. спромігся захопити Дрогичин. Ця війна тривала до 1276 р. і, загалом, була невдалою для українського князівства. Після неї ослаблене Галицько-Волинське князівство вже ніколи більше не претендувало на литовські землі.